

Haydn, *Micul coșar* de Britten (la Ateneu), ca să nu mai vorbim de contribuția la prezentarea în concert a operelor lui Aurel Stroe momente excepționale. Ecurile la participarea lui Deveselu în execuția oratoriilor de Bach și Händel sînt unanim favorabile. Este adevărat, totuși, că apetitul repertorial al acestui cântăreț-muzicolog-critic, cu experiența de redactor și traducător, poate depăși în unele momente sfera resurselor sale optime. În adevăr, vocea lui Vladimir Deveselu este puternică, penetrantă (ceea ce îl avantajează în ipotezele amintite mai sus), inteligența sa ascuțită și cultura stilistică îi înlesnesc accesul la sfere muzicale din cele mai variate, el înțelege valoarea dicțiunii și a pronunției corecte în diverse limbi pentru valorificarea *sound*-ului original al pieselor vocale; totuși, există o lipsă de mlădiere, o oarecare limitare a diapazonului nuanțelor și câteodată o uniformitate a vehemenței ce pot crea „accidente de parcurs” — mai cu seamă în redarea unui întreg ciclu romantic, în care catifelarea, diversitatea grade-rofonică în legătură cu interpretarea ciclului *Winterreise* de Schubert, la Ateneu — iar ecurile puternic contradictorii ale opiniilor colegilor critici nu m-au edificat asupra unei seri muzicale la care nu am putut fi prezent.

După *Die schöne Magelone*, ciclu a cărui înfățișare integrală este incontestabil benefică în planul orizontului repertorial, adevărurile s-au mai limpezit. Deveselu înțelege muzica aceasta, el are o adevărată evlavie pentru lumea liedului — iar aspectele povestitoare, eroice, marțiale, *eposul* îi sînt apropiate. Pe de altă parte, există în cîntul său o anumită asprime structurală, sunetele sînt emise ușor „strînse” și aceasta se resimte în cazul necesităților interpretative proprii romanticilor despre care am vorbit mai sus. Făcînd suma calităților și lipsurilor, cred că publicul este în măsură să constate caracterul pozitiv al bilanțului, mai ales cînd interesul repertorial apare primordial. Dat fiind că, se pare, lucrurile au stat „mai bine” în recitalul pe care-l comentăm, se poate deduce (mai ales dată fiind extrema luciditate și autoexigență a interpretului) că există loc pentru evoluție chiar pe acest tărîm, aparent mai „minat” pentru Deveselu. Fără îndoială, însă, că înzestratul și inimosul om de cultură care-l dublează de data asta pe tenorul Deveselu (excepția confirmă regula, să ne gîndim de pildă la ...Schreier) are de apreciat cu nuanțare raportul dintre exigențe și resurse, de fiecare dată.

La pian, Inna Oncescu, în sensibil progres de sensibilitate și eficacitate. Activă în ansamblul „Traiect”, parteneră a multor instrumentiști (Ladislaw Horvath, Radu Ungureanu etc.), acum pianistă de lied, ea devine pe zi ce trece un factor de cultură apreciabil în lumea tinerilor pianiști. Inteligență, autoritate și volum sonor acolo unde era cazul — iată calități pe care le-am apreciat din plin în susținerea părții pianistice a *Frumoasei Magelone*.

Alfred HOFFMAN

Recital de violă Ștefan Gheorghiu

A susține un recital de două ore cuprinzînd opt lucrări de muzică nouă (șapte în primă audiență) este o dovadă incontestabilă de maturitate, de forță și de dăruire.

Violistul Ștefan Gheorghiu este un muzician complex, cu o deschidere largă spre toate stilurile și epocile muzicale. Excepționalele sale calități sînt confirmate și de cele trei premii internaționale obținute pînă acum (Markneukirchen 1977, Evian 1979, Darmstadt 1984).

Programul ultimului său recital (din 31 martie, sala Studio a Ateneului Român) reprezintă așadar, o

selecție realizată cu gust și discernămint a opt lucrări contemporane care acoperă o largă arie stilistică și aparțin unor compozitori de naționalități diferite. Ele dovedesc reale afinități cu muzica lirică, meditativă, de savoare coloristică; cu toate acestea programul a fost variat și a pus în valoare atît strălucirea tehnică, cît și forța de expresie a interpretului, sensibilitatea sa, dăruirea și migala construirii fiecărui sunet într-o bogăție de culori și nuanțe.

Prima lucrare din program aparține compozitoarei Myriam Marbe — această maestră a rafinamentelor timbrale și a jocurilor pline de farmec doar cu cîteva sunete — și este intitulată „*Sonata per due*” pentru violă și flaut. Cei doi interpreți (violistul Ștefan Gheorghiu l-a avut ca partener pe flautistul de excepție Virgil Frîncu) au realizat cu măiestrie un dialog încărcat de tensiune, de zburciun interior, un discurs de o mare bogăție coloristică, cu subtile jocuri heterofonice, melisme figurative și irizări parcă de filigran — toate circumscrise unui ethos specific doinelor noastre.

A doua lucrare din program — „*Der Seele Erdengang*” — pentru violă-solo, aparține lui Fernando Grillo, acest magician al contrabasului care s-a afirmat în lumea muzicală și în calitate de compozitor prin lucrări interesante, cu problematici tehnice inedite. Ștefan Gheorghiu realizează cu dezinvoltură și strălucire dificila țesătură de planuri sonore simultane, diferențiate atît timbral cît și dinamic.

Lucrarea Violetei Dinescu „*Din cimpoi*”, dedicată de compozitoare violistului Ștefan Gheorghiu, propune ingenioase jocuri de motive folclorice românești, melisme, flageolette, toate adunate pe o pedală sugerînd cimpoiul. Lucrarea a pus din nou în valoare diversitatea de nuanțe, atacuri și timbruri ale interpretului care transmite publicului atmosfera nostalgică de dor și visare (cu un suflu parcă enescian) a piesei.

În programul serii, lucrarea lui Aldo Brizzi — „*Canto sulla lontananza*” — apare singulară (o muzică fără contraste, ca un nor, ca un abur...) degajînd un farmec deosebit tocmai folosirii nuanțelor foarte discrete și a unor tehnici de arcuș ingenioase. Ștefan Gheorghiu reușește de minune, investind frumusețe sonoră și inteligență în construcție, să convingă auditoriul de valoarea de unicat a acestei piese.

Am admirat sobrietatea, tonul cald și construcția minuțios elaborată din „*Lamento, Scherzo ed Arioso*” pentru violă-solo de Klaus Hübler și din cele patru duo-uri — „*Intonations*” — pentru violă și violoncel aparținînd lui Ulf-Diether Soyka (lucrarea la care Ștefan Gheorghiu l-a avut partener ideal pe Corneliu Faur).

Interesantă și deosebit de complexă ni s-a părut realizarea, împreună cu pianistul Octavian Rădoi — excelent interpret și de muzică contemporană — a lucrării „*Varianti*” pentru violă și pian de Zsolt Durko.

Ultima lucrare din program — „*Poem concertant pentru violă și ansamblu de percuție*”, de Radu Negreanu, îl pune pe Ștefan Gheorghiu în dubla ipostază de solist și de dirijor al unei formații de patru percuționiști (Viorica Ciurilă, Gheorghe Eugen, George Pane și Octavian Rădoi); toți cei cinci interpreți au realizat cu dăruire și convingere complexitatea ritmică și farmecul combinațiilor melodico-timbrale ale lucrării.

Cum bine știm cu toții, muzica este o artă care trăiește prin interpretare, iar muzica contemporană datorează mult dorinței și puterii de convingere a interpretului — convingere care se formează prin descompunerea și recompunerea fiecărei lucrări în parte, prin șlefuirea fiecărui sunet și a fiecărei nuanțe, prin redarea sensurilor subtile și a încărcăturii emoționale a fiecărei fraze. Avem în violistul Ștefan Gheorghiu un minunat artist care servește cu dăruire și pasiune poate cea mai grea, cea mai complexă latură a interpretării muzicale — cea a muzicii contemporane.

Doina NEMȚEANU ROTARU